

Tres anys per posar les bases d'un sistema de comunicació modern

A Catalunya, la continuació del govern d'esquerres permetrà que s'acabin d'aplicar projectes i previsions del Pacte del Tinell en el camp de la comunicació que havien quedat a mitges. En el moment d'escriure aquest text encara és aviat per dir-ho, però res no fa pensar que no pugui ser així. De fet, el contingut del Tinell en l'àmbit de la comunicació no va ser improvisat, sinó que és deutor dels debats i reflexions de finals dels anys noranta sobre la reforma dels mitjans de comunicació públics i la vertebració de l'espai català de comunicació. Un bagatge que manté la seva vigència.

Precisament per això, perquè partia d'un ideari ja elaborat i en bona part compartit per la majoria del Parlament, l'acció de govern en aquest àmbit en l'etapa 2004-2006 ha estat raonablement fructífera, tot i l'escurçament de la legislatura i les diferents crisis que han afectat l'àrea de comunicació. En tot cas, el balanç és clarament positiu si es compara amb altres etapes de la Generalitat. Però com que sóc conscient que la meua vinculació professional al primer tripartit posa en dubte la meua imparcialitat, em concentraré en els fets i les dades.

En primer lloc, les decisions impulsades pel Govern i el Parlament en els darrers tres anys permetran fonamentar les polítiques, institucions i serveis públics del sector de la comunicació fins a finals del 2008 o el 2009. En altres paraules, el nou Govern tindrà dos o tres anys de temps per acabar els projectes del Tinell i reflexionar sobre les polítiques públiques de comunicació amb vistes a la segona dècada del segle XXI.

En la legislatura que hem deixat enrere, per exemple, s'han posat les bases d'un sistema audiovisual modern i democràtic: el Parlament ha ampliat les competències del CAC i ha aprovat la Llei de la Comunicació Audiovisual, que té, malgrat la sospita d'inconstitucionalitat, un caràcter innovador evident. A més, encara que no s'ha pogut aprovar, ja està a punt el text de la futura Llei de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuais, que completarà l'arquitectura legal del sistema.

La definició del nou model de televisió de proximitat i l'adjudicació de les concessions de Televisió Digital Terrestre (TDT) local ha estat un procés modèlic des del punt de vista de l'objectivitat i la transparència, almenys en comparació amb processos similars a la resta de l'Estat espanyol. S'hauria pogut fer millor, però no s'ha fet malament, i hi ha garanties que les futures televisions locals

tindran presents els principis de qualitat i de servei públic.

A més, en els anys 2004-2006 el Govern ha estrenat polítiques en el camp de la premsa impresa. A partir de la primavera de 2004, per exemple, va eliminar les subscripcions en bloc als diaris, que representaven una distorsió del mercat i viciaven les relacions entre la premsa i el Govern. Un principi que s'ha mantingut fins ara amb la sola excepció, el 2006, de la subscripció a un miler i escaig d'exemplars diaris de l'*Avui*.

Precisament, la Generalitat ha compromès el seu suport al pla de viabilitat de l'*Avui* (degà dels diaris en català, que va fer fallida el 2004), amb aportacions de capital públic durant el període 2005-2009. I a més d'això, l'ajut automàtic a la premsa en català s'ha incrementat tres anys seguits després de tres anys que no s'havia apujat ni un cèntim: un 2% el 2004, un 10% el 2005 i un 27% el 2006. També ara, tant la premsa esportiva com la gratuïta en llengua catalana han tingut accés per primera vegada a uns ajuts que els estaven vedats.

L'ampliació de l'univers de mitjans que poden demanar ajuts és, de fet, una altra gran novetat. A partir del 2005, el Departament de la Presidència convoca concursos oberts, públics i transparents per atorgar les subvencions, com ja feia el Departament de Cultura, per comptes de l'anterior sistema discrecional i opac. I ha creat l'ajut automàtic per a la premsa digital, la ràdio i la televisió en llengua catalana, que abans no existia. Tot aquest conjunt de novetats no vol dir que no quedi molt per fer en el camp de la gestió responsable i rigorosa dels ajuts als mitjans de comunicació, però el gran pas, el de la transparència, ja s'ha donat. Només cal continuar endavant, no fer-se enrere, perquè la transparència

Jordi Fortuny
Periodista

El contingut del Tinell en l'àmbit de la comunicació no va ser improvisat, sinó que és deutor dels debats i reflexions de finals dels anys noranta sobre la reforma dels mitjans de comunicació públics i la vertebració de l'espai català de comunicació. Un bagatge que manté la seva vigència

és un guany cabdal amb incidència directa sobre les decisions dels responsables polítics. L'opacitat és una forta temptació dels governants i cal ajudar-los a no caure-hi. Amb transparència, el diàleg amb el sector sobre els ajuts (com es va veure en el Simposi Internacional d'Ajuts a la premsa a Europa) pot donar resultats saludables i democràtics. En canvi, sense transparència tot plegat és un desastre.

Aquest període, en fi, també ha estat intens en la creació d'infraestructures per al sector audiovisual. Com el Servei Català de Doblatge, ara pendent d'un conveni que en garanteixi el funcionament en els pròxims anys; el finançament a TD-Com per donar suport a la digitalització de la televisió local; l'impuls al Consorci del Mercat Audiovisual de Catalunya, com a punt de referència permanent del sector, o la Trobada anual de ràdios i televisions públiques locals, per fomentar el debat sobre el present i el futur d'aquests mitjans.

Hi ha dues peces bàsiques més que han estat objecte de fortes discussions, tant dins com fora del Govern, però han valgut la pena. Són l'Agència Catalana de Notícies (ACN) i el Baròmetre de la Comunicació i la Cultura. L'ACN no tenia un rumb clar i el Govern va apostar per convertir-la en un servei útil als mitjans de comunicació d'aquí. Va dotar-la de recursos (el conveni vigent arriba fins al 2009) i d'un mandat clar: donar un servei de qualitat, especialment als mitjans d'àmbit comarcal i local, a través de l'ús intensiu de les tecnologies de la informació i de la comunicació. El resultat és esperançador i el model multimèdia de l'ACN és seguit amb interès per altres agències de la Mediterrània.

El Baròmetre també és una iniciativa ambiciosa, que ha rebut suport del Govern per a la seva posada en marxa amb un conveni 2005-2008. Mesurarà les audiències de tots els mitjans de comunicació i estudiarà els hàbits de consum cultural als territoris de parla catalana, amb precisió comarcal. Un objectiu de la màxima utilitat per a les indústries culturals d'aquí, que ha topat amb l'*statu quo* (per dir-ho suaument) i que vol guanyar el respecte del sector i dels planificadors publicitaris. En el curs del 2007 publicarà les primeres dades oficials.

Encara hi ha més actuacions del tripartit que tindran continuïtat. Per exemple, el suport a la recerca, concretat en un conveni 2006-2008 amb l'Institut de la Comunicació (InCom-UAB) i en les subvencions 2005-2006 (segurament es prolongaran) a l'Observatori de la Producció Audiovisual de la UPF. O el contracte-programa 2006-2008 amb la Fundació Centre de Documentació Política, que la consolida com a l'observatori de referència dels mitjans de comunicació per a l'Administració catalana. Algunes d'aquestes actuacions ja havien començat en anteriors legislatures, però la veritat és que ara, sigui perquè ja estaven a punt o per la determinació del Govern, han rebut el suport definitiu.

No és el cas de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió (CCRTV), el buc insígnia de l'espai català de comunicació, que ja estava plenament consolidada. Amb tot, el nou contracte-programa 2006-2009 és el

Ha quedat pendent la reestructuració dels organismes de les diputacions que donen suport a la televisió local. La Xarxa i Comunicàlia no han pogut o no han sabut apropar-se més, i la Generalitat tampoc se n'ha sortit. La redefinició de la televisió local i de les seves estructures serà el gran tema de la legislatura que comença

més important de la seva història, amb diferència. Perquè a la CCRTV, amb més experiència, amb més recursos, però també amb un entorn més difícil i amb més competència, li correspon fer de motor de l'audiovisual i de la transició a la televisió digital. De fet, l'acció conjunta de la Generalitat i de la Corporació ja han aconseguit que, en aquests moments, Catalunya sigui el lloc d'Espanya amb una penetració més alta de la TDT.

El pla d'implantació de la TDT mereix un esment a banda. De plantejaments pioners, amb una ambició que flirtejava amb els límits del que és possible, el pla va avançar pas a pas fins a la primavera de 2006. Llavors, el referèndum de l'Estatut va provocar un retard en el procés d'adjudicació de les concessions de la TDT local i això, sumat als efectes de la ruptura de la coalició tripartida i d'una reorganització, com a mínim, precipitada, de les unitats competents, el pla va entrar en crisi. Només la inèrcia i el treball dels nous responsables de l'àrea han permès recuperar la fe en els objectius del pla (avançar el desplegament digital i l'apagada analògica a Catalunya), i les proves pilot que es faran aviat a Àger, la Fatarella i Amer en són un exemple. Per tant, pel cantó positiu, molta activitat i molts, molts resultats per tan poc temps (tres anys escassos, o dos i mig si només comptem l'etapa tripartida) i tanta crisi. I en el plat negatiu de la balança, la incapacitat per aprovar la Llei de la Corporació, el recurs contra la Llei de la Comunicació Audiovisual i el retard del pla de la TDT.

Hi ha una altra cosa que ha quedat pendent, que és la reestructuració dels organismes de les diputacions que donen suport a la televisió local. La Xarxa i Comunicàlia no han pogut o no han sabut apropar-se més, i la Generalitat tampoc se n'ha sortit. La redefinició de la televisió local i de les seves estructures serà el gran tema de la legislatura que comença, però serà difícil avançar si uns no superen la malaltissa vocació de monopoli, en lloc de gestionar amb generositat i responsabilitat l'hegemonia, i els altres s'aferrin a la parcel·la i continuen jugant a bons i a dolents com abans. Serà difícil, mentre els models de gestió no s'adaptin a l'esperit de les noves lleis del Parlament i abordin també en l'àmbit local la desgovernamentalització dels mitjans de comunicació públics.